

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. רב כהנא ... רב פפא ... רב ימר ... רב אידי בר אבין אכל בשביל אשתו 2.
- ב. לוי'ה שילדה בנה פטור מחמש סלעים 4.
- ג. הזרוע והלחיים והקבה נוהגים בכלאים ובכוי 4.
- ד. דלענין כסוי הדם ומתנות לא משכחת ליה אלא בצבי הבא על התיישה ... מספקא להו אי חוששין לזרע האב אי אין חוששין 5.
- ה. פלגא לשקול ואידך פלגא לימא ליה אייתי ראי'ה דאין חוששין לזרע האב ושקול ... חייב בחצי מתנות 6.
- ו. כוי יש בו דרכים שוין ... וחייב בזרוע ולחיים והקבה 6.
- ז. בכור שנתערב במאה בזמן שמאה שוחטין את כולן פוטרים את כולן אחד שוחט את כולן פוטרים לו 7.
- ח. אחד השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות והמשתתף עמהן צריך שירשום ואם אמר חוץ מן המתנות פטור מן המתנות 8.
- ט. אמר מכור לי בני מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקחן הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים 10.
- י. יבא עליו כהן משני צדדין ולימא ליה אי בכור הוא כוליה ידידי הוא ואי לאו בכור הוא הב לי מתנתאי 11.
- יא. בבא לידי כהן ומכרו לישראל במומו 11.
- יב. כהן ועובד כוכבים פטורין מן המתנות ... הדין עם הטבח 12.
- יג. כהן טבח שתיים ושלוש שבתות פטור מן המתנות מכאן ואילך חייב במתנות ... הני מילי דלא קבע מסחתא אבל הכא הא קבע מסחתא 13.
- יד. האי כהנא דלא מפריש מתנתא ליהוי בשמתא דאלהי ישראל 14.
- טו. במה דברים אמורים במצות לא תעשה אבל במצות עשה כגון אומרים לו עשה סוכה ואינו עושה לולב ואינו עושה עיצית ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו 14.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

- מז. דקנסין להו בלא אתרייתא כי הא דרבא קנים אטמא רב נחמן בר יצחק קנים גלימא 15
- יז. זרוע לאחד וקבה לאחד לחיים לשניים ... במערבא פלגין להו גרמא גרמא התם בדתורא 16
- יח. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אסור לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה ... ולית הלכתא כוותיה 17
- יט. מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי ואין נאכלות אלא בחרדל מאי מעמא אמר קרא למשחה לגדולה בדרך שהמלכים אוכלים 17
- כ. עשרים וארבע מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מתנה ... כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה 18

דף קלב.

א. רב כהנא ... רב פפא ... רב יימר ... רב אידי בר אבין אכל בשביל אשתו

כבר התבאר לעיל דף קלא: שהכהנת כלומר בת כהן אוכלת¹ המתנות אף על פי שהיא נשואה לישראל מפני שאין בהן קדושה², ולא עוד אלא הבעל אוכל מתנות בגלל אשתו³, אפי' בלי ידיעתה ואפי' אין אשתו עמו וגם יכול למוכרם או ליתנם לאחרים בלי ידיעתה וכ"ש אם כבר זכתה בהן שיכול למוכרם וליתנם אפי' עומדת וצווחת שאין רוצה שכבר זכה בהן⁴, והנותנם

¹ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה כ, שו"ע ונו"כ סא ח

² להבדיל מתרומה שניתן ג"כ לנקבות אך אם נשאת לישראל אסורה. ואף על גב דבפדיון הבן ג"כ אין בו קדושה ואין נותנין לאשה כנ"ל פ"א ה"י שם אין ניתן כלל לנקבות כמש"כ רבנו שם אבל כאן שניתן לנקבות ואין בהן קדושה מותרת בהן אף על פי שנשואה לישראל. דר"א שם קע

³ יכול בעלה ליטול אף על פי שאין השעה דחוקה לו

⁴ שם סק"נ ג"ג [וכ"ה באשכול] ומש"כ שם שצריך להפריש צ"ע דבמתנות אין הפרש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לבעלה⁵ ישראל קיים מצות נתינה⁶. וכל שכן שבעלה ישראל פטור⁷ מן המתנות⁸.

ואם היא⁹ אשת חבר והכהן האחר הוא ע"ה היא קודמת, ואם שניהן ת"ה או שניהן ע"ה היא והכהן שוין. וי"א¹⁰ דלכתחלה ראוי ליתן להכהנת עצמה ולא לבעלה הישראל.

וכ"ז בכהנת¹¹ אבל בלוייה אשת ישראל בעלה בודאי חייב במתנות, אך אם יש לה בהמה שאין לבעלה רשות בו פטורה כרין לוייה.

⁵ אבל ארוסה אפשר שאין נותנין להארוס וממילא הארוס חייב במתנות. מנ"ח מצוה תק"ו
⁶ דאשתו כגופו דמי וכאילו נתן לאשתו שהרי גם אם נותן לאשתו הבעל זוכה, ועיין יד אפרים וד"ת סקמ"ו
דצריך שהבעל יקנה לה ויחזור ויטול אם לא שהיא ממכירי כהונה. והנותן לבעל חוב של כהן יש דעות בזה
אם יצא ידי המצוה. ד"ת סקפ"ה

⁷ ואם האשה אומרת שאינה רוצה שבעלה יקח בשבילה נחלקו בזה האחרונים וביד אפרים הכריע שאם אינה
ממכירי כהונה יכולה למחות אבל אם היא ממכירי כהונה שמיד שנשחטה הבהמה הוי כמי שזכתה בו אפשר
שאיין יכולה למחות וצ"ע. ד"ת מט

⁸ מ"מ אם רוצה להחמיר ולתת לאחרים רשאי דרכ"ת סקנ"א, וכ"ז כששוחט לעצמו אבל אם שוחט למכור
בקבוע בודאי חייב דלא עדיף מכהן שיבואר להלן אך צ"ע אם רשאי ליתן המתנות לאשתו הכהנת.

⁹ פ"ת סקנ"ג

¹⁰ ד"ת סקמ"ח

¹¹ ד"ת ס"ק קל"ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אבל חללה שנולדה מאיסורי כהונה וכן כהנת שנתחללה¹² אינה אוכלת, וגם חייבת במתנות דהויא כזרה, שאין חללים בכלל כהנים, וכן כהן חלל חייב במתנות וכ"ש שאין נוטל מתנות לא חלל ולא חללה¹³.

בת ישראל אפי' נשואה לכהן י"א¹⁴ שאין נותנין לה מתנות בלא דעת בעלה והנותן לה לא קיים נתינה.

ב. לוי שילדה בנה פטור מחמש סלעים

כהנים ולוים¹⁵ פטורים מפדיון הבן אפי' אם נשותיהן ישראליות מ"מ כיון שהבן כהן או לוי פטור וגם בזה"ז¹⁶ שאינן אלא כהני חזקה לא נהגו להחמיר לפדות בכוריהן. ואפילו כהנת ולויה נשואה לישראל, אין הבן חייב בפדיון, שאין הדבר תלוי באב אלא באם, שנאמר (במדבר ג פסוק יב) פֶּטֶר רַחֵם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל ורחם זה לוייה היא או כהנת ופטורה. ומ"מ בן בתה¹⁷ מישראל בודאי חייב שגם בתה היא ישראלית גמורה.

ג. הזרוע והלחיים והקבה נוהגים בכלאים ובכוי

¹² שנבעלה לפסול לה שאינה חללה מעיקרא עיין מ"מ ומרכה"מ ומנ"ח מצוה תק"ו וד"ת סקמ"ב ואו"ש ואף על גב דבתשלומי תרומה אינה חייבת דלאו זרה מעיקרא היא. ועיין ספר אלה המצוות ל"ת קנח שכתבתי שהנבעלת לאסור לה ואינו מאיסורי כהונה נעשית זונה ולא חללה ואף באלו שאינם נעשית זונה ואסורה לכהונה מ"מ אינה נעשית חללה ע"י ביאתם אם אינם איסורי כהונה וחלל שבא על בת כהן או ישראל לדעת הרמב"ם פ"ח מאיסורי ביאה הי"א נעשית זונה וכן פסק בשו"ע כמבואר לקמן ובדעת הראב"ד שם נחלקו הפוסקים אם ביאת חלל שבא על אשה עושה אותה חללה וז"ל הראב"ד שם "ואפילו חלל משום דכתיב ולא יחלל זרעו מה הוא מחלל אף זרעו מחלל אבל ללקות עליה משום זונה לא" עכ"ל ועיין במ"מ שם שכתב שדעת הראב"ד שחלל פוסלה לכהונה משום שעשאה חללה אבל אינה זונה כיון שאינה ביאת איסור ועיי"ש במשנה למלך באריכות ועיין בעצי ארזים ס"ק טו שהעלה שדעת הראב"ד שחלל אינו פוסל לכהונה מדאורייתא ושכן דעת הטור ואינו אלא פסול מדרבנן אמנם בבית משה ס"ק ז הוכיח שאף לדעת הראב"ד ביאת חלל פוסל מן התורה ועיין תוי"ט יבמות פ"ו מ"ה וז"ל למסקנא "ואני אומר שאפשר שמפרשים הברייתא דפסולו לא מטעם זנות ולא מטעם חללה אלא מטעם גזירת הכתוב ובת כהן כי תהיה לאיש זר וגו' כלומר שיש זרות בביאתו וכל איסורי לאוין זרים הם בביאתו. וגם החלל קרוי זר כיון שנעשה זרות ע"י ביאתו בזרע שיבא ממנו וזוהי הפסול לה כלומר שיש צד פסול כמו שזכרנו".

¹³ מנ"ח מצוה תק"ו. אבל לוייה שנתחללה פטורה ממתנות שאין לוייה מתחללת והפמ"ג מסופק בזה

¹⁴ ד"ת סקמ"ז בשם עה"ש ועי' דר"א בבה"ל שפקפק ע"ז.

¹⁵ רמב"ם שם פרק יא הלכה י, שו"ע ונו"כ יו"ד שה חי

¹⁶ פה"כ ע' ס"ט בשם האחרונים ובאמת אפי' יהא ספק הא כל ספק פדה"ב פטור.

¹⁷ לקו"פ סקצ"ו וכ"כ המקנה בקדושין כ"ט א' ד"ה וכל שאינו ופשוט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף עט: שמדכתיב¹⁸ (דברים יח פסוק ג) וְזֶה יְהִי מִשְׁפָּט הַפְּתִימִים מֵאֵת הָעַם מֵאֵת זִבְחֵי הַזֶּבֶחַ אִם שׁוֹר אִם שֶׂה וְנָתַן לַפֶּה הַזֶּרַע וְהַלְחִימִם וְהַקֶּבֶה. למדנו שהמתנות¹⁹ אין נוהגין אלא בשור ושה בלבד ולא בחיה ועוף, דהכי קרא כתיב, ומדכתיב אִם שׁוֹר אִם שֶׂה ולא כתיב שור ושה, מרבינן שנוהגין גם כן בכלאים הבא מן העז והרחל שהם שניהם מין שה, והוא הדין בכוי שהוא בריה בפני עצמה²⁰, שריבה הכתוב מיתורא אִם שיהיו המתנות נוהגין בו שאינו מין חיה.

ד. דלענין כסוי הדם ומתנות לא משכחת ליה אלא בצבי הבא על התיישה ... מספקא להו אי חוששין לזרע האב אי אינן חוששין

וכן למצות כיסוי הדם²¹ כוי שהוא בריה בפני עצמו, שלא הכריעו בו חכמים אם הוא מין חיה או מין בהמה, או כלאים הבא מן החיה ומן הבהמה, בצבי הבא על התיישה דספוקי מספקא לן אי חוששין לזרע האב²² צריך לכסות דמו מספק אבל אין לברך עליו על הכיסוי, דשמא מין בהמה הוא והוי ברכה לבטלה, הילכך טוב שלא לברך עליו, דאף אם תמצא לומר חיה הוא, ברכות אינן מעכבות.

אבל בתיש²³ הבא על הצבייה מחייב בכיסוי מן התורה ובעי לברוכי, דלכשתמצי לומר דחוששין לזרע האב מכל מקום לכולי עלמא חוששין לזרע האם וצבי דאמר רחמנא אפילו מקצת צבי.

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד סא א וש"ך שם א

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם יז

²⁰ לבוש ומ"ז שם יט

²¹ שו"ע ונו"כ כה ג

²² אבל אי הוה פשיטא לן דחוששין הוה חייב לברך דהא צריך לכסותו מן התורה דקי"ל צבי ואפילו מקצת צבי ולזרע האם ליכא מאן דפליג דפשיטא דחוששין. ש"ך שם ז

²³ פר"ח שם ו ודלא כרבינו ירוחם נתיב מ"ו [אות ה קבא, ב] וב"ח [ד"ה וכו'] ופרישה [דרישה ס"ק א] שלא נתחוויר דבריהם ע"ש

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ה. פלגא לשקול ואידך פלגא לימא ליה אייתי ראייה דאין

חוששין לזרע האב ושקול ... חייב בחצי מתנות

ובכוי הבא מן הבהמה וחיה²⁴, אם הוא מצבי הבא על העז, חייב בחצי מתנות ממה נפשך²⁵, שאם אין חוששין לזרע האב הרי כולו שה ואם חוששין לזרע האב מכל מקום הרי הוא חצי שה, שהרי לזרע האב ליכא למאן דאמר דלא חוששין, וקי"ל דשה ואפילו מקצת שה אמרינן, ולכך ממה נפשך צריך ליתן ממנה חצי מתנות, ואידך חצי יכול לומר לכהן אייתי לי ראייה דאין חוששין לזרע האב ואתן לך כולם.

ואם הוא מתיישב הבא על הצבייה פטור מכל המתנות, שהרי בחציים חוששין לזרע האב שהיא חיה ופטור מחציה, ובאידך חציה יכול לומר לכהן אייתי ראייה דחוששין לזרע האב ואתן לך, דשמא אין חוששין והרי היא כולה חיה. ויש אומרים²⁶ שנוהגין בין בכלאים הבא מצבי הבא על העז ובין בכלאים הבא מתיישב הבא על הצבייה, ואפילו הם מקצת חיה כל המתנות נוהגין בו מדריבנה התורה אם תרי זימני.

ו. כוי יש בו דרכים שוין וחייב בזרוע ולחיים והקבה

כבר התבאר במסכת קידושין דף ג' ש הכוי הוא בעל חיים טהור הדומה בצורתו לצבי ולעז²⁷ שהיה ידוע לחכמים, ונחלקו בו אם הוא חיה או בהמה, או שהדבר בספק ולא הכריעו בו חכמים אם הוא חיה או בהמה, או שהוא בריה בפני עצמה שאינה חיה ולא בהמה, או שהוא בא מכלאי חיה ובהמה,

ולהלכה יש בו דרכים שוה בהן לחיה ויש בו דרכים שוה בהן לבהמה ויש בו דרכים שוה לחיה ולבהמה ויש בו דרכים שאינם שוה לא לבהמה ולא לחיה שמספק מחמירים בו.

²⁴ שו"ע ונו"כ שם יח

²⁵ לבוש ש"ך ומ"ז

²⁶ דס"ל שהוא בכלל כוי כמו שיבואר להלן דף פ בעזה"י

²⁷ פהמ"ש לרמב"ם (קאפח) ביכורים פ"ב מ"ח: צורתו בין צבי ועז, רשב"א קדושין ג א, שלכן נסתפקו בו אם הוא חיה או בהמה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכבר התבאר במסכת נזיר דף לד: שלפיכך אם היו מהלכין²⁸ בדרך וראו את הכוי²⁹ מרחוק ואמר אחד מהם הריני נזיר שזה חיה, ואמר אחר הריני נזיר שזה בהמה, ואמר אחר הריני נזיר שאין זה חיה, ואמר אחר הריני נזיר שאין זה בהמה, ואמר אחר הריני נזיר שזה בהמה וחיה וראו את הכוי²⁹ נזיר שזה בהמה וחיה ולא חיה ולא בהמה, ואמר אחד הריני נזיר שזה בהמה וחיה הרי כולם נזירים.

שזה לחיה, שדמו טעון כיסוי כדם חיה, מפני שהוא ספק, ושמה חיה הוא³⁰. אין פודים בו פטר חמור, כחיה, בפחות מכדי שוויו של החמור, ואפילו פדה בו, חוזר ופודה בשה³¹. שזה לבהמה שחלבו אסור³², ואינו נלקח בכסף מעשר לאכול בירושלים, וחייב בזרוע ולחיים וקבה בבהמה³³. וכן איסור אותו ואת בנו שאינו נוהג אלא בבהמה נוהג בכוי מספק³⁴.

שזה לחיה ולבהמה שטעון שחיטה כזה וכזה, והוא מטמא משום נבלה, ומשום אבר מן החי כזה וכזה. ונוהגים בו דיני טריפות, וחייבים על דמו של הכוי³⁵, שהרי בין חיה ובין בהמה, חייבים על דמן. ונוהג בו איסור גיד הנשה³⁶, אינו שזה לחיה ולא לבהמה שהכוי אסור משום כלאים בהרבעה עם החיה ועם הבהמה, כאילו אינו חיה ואינו בהמה³⁷.

ז. בכור שנתערב במאה בזמן שמאה שוחטין את כולן פוטרם את כולן אחד שוחט את כולן פוטרם לו

בכור שניתן לכהן במומו ומכרו לישראל ונתערב בבהמות אחרות, וכן בהמת קדשים³⁸ שנפסלה במומה שקדם הקדשן למומן ונפדו ואינה חייבת

²⁸ רמב"ם הלכות נזירות פרק ב הלכה י

²⁹ שם בעל חי טהור, כספק חיה ספק בהמה. י"א כוי זה איל הבר, ויש אומרים: זה הבא מן התיש ומן הצביה; רבי יוסי אומר: כוי בריה בפני עצמה היא, ולא הכריעו בה חכמים אם מין חיה אם מין בהמה.

³⁰ טוש"ע יו"ד כח ג.

³¹ טוש"ע יו"ד שכא ב.

³² טוש"ע יו"ד סד א

³³ ע"י שו"ע יו"ד סא יז וע"י יש"ש חולין פ"י ס' ז בד' הרמב"ם והרא"ש.

³⁴ דרישה יו"ד ס"י כח אות א; ב"ח יו"ד טז בקו"א (ד"ה ונוהג), והובא בשמ"ח שם סוסי"ב, והוסיף: ואין לוקים

³⁵ טור יו"ד סו, והובא בש"ך שם ס"ק א,

³⁶ ע"י טוש"ע יו"ד סה ו

³⁷ טוש"ע יו"ד רצז (השני) ח וש"ך שם.

³⁸ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

במתנות שנתערבה בבהמות אחרות של חולין³⁹, אפילו אחת במאה ואפילו באלף ויותר, אם רבים שוחטים אותם כולם פטורים, שכל אחד יאמר שלי הוא הבכור או הקדשים שפטור ממתנות⁴⁰.

ואם אחד שוחט את כולם, או אם⁴¹ מכרוהו אח"כ כולן לאחד ושחט כולן אפילו בזה אחר זה⁴², חייבין כולן במתנות חוץ מאחד מהן שאין פטורים לו אלא אחד מהם. וכן אם⁴³ לא' יש שתיים אין פטורין לו אלא אחד.

ח. אחד השוחט לכהן ולעובד כוכבים פטור מן המתנות והמשתתף עמהן צריך שירשום ואם אמר חוץ מן המתנות פטור מן המתנות

השוחט⁴⁴ בהמת גוי ובהמת כהן פטור מן המתנות⁴⁵, ובבהמת לוי⁴⁶ פטור⁴⁷ אולם אם תפס הכהן אין מוציאין מידו. וי"א שמוציאין מידו כמו שהתבאר לעיל דף קלא:

ודוקא השוחט בהמת כהן או לוי אבל כהן ששחט לישראל בהמת ישראל חייב במתנות⁴⁸.

³⁹ ועל כרחך שגם הם היו בעלי מומין דאל"כ אפשר להכיר. כמש"כ תוד"ה בזמן

⁴⁰ שאין הולכין בממון אחר הרוב

⁴¹ או"ש שם

⁴² ד"ת ס"ק קכ"ט

⁴³ כף החיים שם

⁴⁴ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה י

⁴⁵ כיון שאם שוחט למי שאינו בר חיובא גם השוחט פטור

⁴⁶ ד"ת ס"ק קמ"ז קנ"ג

⁴⁷ אם השוחט כהן ולוי מסתבר דחייב אף על גב דהדין עם הטבח מ"מ אין יכול לתת בלי רשות הבעלים וכ"נ

בתו' חולין קל"ה ב' ד"ה כשהוא. צה"ל קסט

⁴⁸ דרך אמונה שם סט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

והמשתתף עם הכהן או הלוי⁴⁹ צריך שירשום חלקו ויציין בהדיא⁵⁰ ויאמר איזה חלק שייך לו ואיזה להכהן, כדי שיניח המתנות בחלק הכהן⁵¹, ואז פטור ממתנות⁵², שאם לא ציין חלקו חייב במתנות מדרבנן⁵³ משום מראית העין, מפני שאין הכל יודעין שהכהן שותף לו, וי"א⁵⁴ שלרשום מספיק לעשות איזה סימן שהכהן שותף בו כדי שלא יחשדוהו שמעכב המתנות ואין נ"מ אם השאיר המתנות בחלק הכהן או שלא חילקו כלל, שכל שיש להכהן שותפות בכל הבהמה פטור ממתנות⁵⁵.

לפיכך י"א⁵⁶ שאם היה הכהן עומד עמו במטבחים ונושא ונותן עמו אינו צריך לרשום, בין שיושב אצל הבשר ובין שיושב אצל המעות, כבר יודעים הכל שהכהן שותף ופטור⁵⁷. וי"א שגם באופן זה צריך לרשום שהכהן צנוע הוא ואינו מרבה דברים ואין הכל יודעים שהוא שותף. וכן נפסק בשו"ע⁵⁸.

המשתתף עם העכו"ם אם יודעים ומכירים הכל שהוא גוי⁵⁹, י"א⁶⁰ שאינו צריך לרשום שסתם עכו"ם מרבה דברים ומודיע לכל שהוא שותף ואף על פי שאינו עמו בשעת מכירה⁶¹. וי"א⁶² שגם בגוי צריך לרשום, אא"כ יושב

⁴⁹ ד"ת שם

⁵⁰ ודוגמתו בביצה ל"ג ב' עד שירשום כו' אבל מל' רבנו בפיה"מ משמע שמפרש שצריך שירשום ממש בכתב במה הוא משתתף וצ"ע ועי' פר"ח. צה"ל שם קעד

⁵¹ דוקא אם הכהן שוחט לאכילת עצמו אבל אם שוחט למכור גם הכהן עצמו חייב אחר ב' וג' שבתות, כמו שיבואר להלן.

⁵² שאם יש לכהן אפי' חלק בהמתנות פטור ואפי' נשתתפו בב' בהמות כ"ז שלא חלקו שתיהן פטורות. כה"ח אות קי"ג

⁵³ דמדאורייתא אפי' לא ציין חלקו פטור כיון שיש להכהן חלק בכל הבהמה הרי יש לו חלק בכל המתנות ג"כ ופטור, ואף על גב דלעיל בצבי הבא על העז וילדה חייב בחצי מתנות דצבי ואפי' מקצת צבי שאני התם דכל שיות שבו מחויב אבל כאן שאין כל שיות שבו מחויב פטור לגמרי. דר"א שם עד

⁵⁴ דעת רש"י ושאר ראשונים

⁵⁵ עי' כסף משנה ועי' בר"י קורקוס שכ' שגם רבנו מודה שאם עשה סימן כדעת רש"י דמהני וצ"ע

⁵⁶ דעת הרמב"ם שם

⁵⁷ כס"מ

⁵⁸ יו"ד סא כה וכן הוכיח בפ"ח שם מ

⁵⁹ ד"ת ס"ק קנ"ה

⁶⁰ דעת הרמב"ם שם

⁶¹ ואם הגוי אינו במדינה כאן דל"ש שמרבה דברים צריך לרשום. ר"י קורקוס

⁶² דעת שאר ראשונים עיין בכס"מ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

עמו במקום שמניחין שם המעות או שהוא עמו במטבחיים שאז מרבה דברים והכל יודעים שהוא שותף. וכן פסק השו"ע, אבל יוצא ונכנס אינו מועיל⁶³.

במקום שנוהגין לשחוט אצל גוי⁶⁴, והבהמה של הגוי והתנה עמו שאם תמצא טרפה תשאר לגוי ואם תמצא כשרה לוקחו הישראל, אף אם עשה הקנין מחיים על תנאי זה פטורה ממתנות שכ"ז שלא נתבררה הקנאתו לא יצאה עדיין מרשות הגוי והוי יד גוי באמצע ופטור.

אבל אם הבהמה של ישראל והקנה אותה לגוי על תנאי זה שאם תהי' טרפה יקחנה הגוי חייבת במתנות.

ט. אמר מכור לי בני מעיה של פרה והיו בהן מתנות נותנן לכהן ואינו מנכה לו מן הדמים לקחן הימנו במשקל נותנן לכהן ומנכה לו מן הדמים

כבר התבאר לעיל דף קלא. ובמסכת ב"ק דף קטו. שאם אמר לטבח⁶⁵ מכור לי בני מעיה או ראשה או ידה⁶⁶ של פרה, והיו בה מתנות הקיבה הזרוע או הלחיים, נותנן הלוקח לאיזה כהן שירצה המוכר⁶⁷ ואינו מנכה לו להמוכר מן הדמים, שהמוכר יכול לומר לו לא מכרתי לך את המתנות שאין אדם מוכר את המצוה⁶⁸.

ודוקא במכר לו הבני מעיים ביחד עם המתנות, אבל⁶⁹ אם מכר לו המתנות לבדן בודאי נתכוין לגזולן, וקנאן הלוקח, ואין חייב ליתן וי"א שגם המוכר פטור וי"א שהמוכר חייב מפני שמרויח .

⁶³ פר"ח ופסק כדעת הראשונים

⁶⁴ רמ"א שם ובח"י רעק"א שם ובד"ת שם

⁶⁵ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה טו, שו"ע ונו"כ יו"ד סא לב

⁶⁶ תוספתא פ"ט דחולין

⁶⁷ שטובת הנאה לבעלים. ד"ת ס"ק קפ"ח

⁶⁸ ולא דמי למוכר מתנות שלא ברשות לעיל קל: ששם שהמוכר נתכוין לגזול ומתנ"כ נגזלות אבל כאן לא נתכוין לגזול. לפיכך דוקא במכר לו הבני מעיים ביחד עם המתנות אבל אם מכר לו המתנות לבדן בודאי נתכוין לגזול וקנאן הלוקח ואין חייב ליתן כמו שהתבאר שם לדעת רבינו ולדעת תוס' הריטב"א ותוס' הרא"ש המוכר חייב מפני שמרויח

⁶⁹ ד"ת ס"ק קפ"ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לקחם ממנו במשקל כלומר שהלוקח שקל לעצמו⁷⁰ שלא מדעת בעה"ב, נמצא הוא הגזול וצריך להחזירם להכהן שזר החוטף מתנ"כ צריך להחזירם להכהן שלא קנאם ונותנם לכהן ומנכה לטבח מן הדמים ולא ישלם לו עבור המתנות וכן אם שילם יחזיר דמי המתנות שהרי שילם לו לפי המשקל וכיון שלא קנה המתנות וצריך להחזירם נמצא שנתן לו דמים יתרים כמשקל המתנות וצריך המוכר להחזירם לו⁷¹.

ואם הלוקח⁷² איננו כאן צריך המוכר ליתן הדמים לכהן אם הלוקח כבר שילם לו שהרי המוכר הרויח ולא נתכוין לגזול.

י. יבא עליו כהן משני צדדין ול"מא ליה אי בכור הוא כול"ה דידי הוא ואי לא בכור הוא הב לי מתנתאי

בכור, קודם⁷³ שבא ליד כהן, שנתערב בבחמות אחרות חייב ליתן מהם המתנות ממה נפשך, שיאמר הכהן על כל אחת, תן לי מתנותיה, ואם אתה אומר שהוא בכור תן לי כולה. וצריך ליתן לו אחד לשם בכור ומהנשארים יתן לו המתנות.

ואם הם של ק' בנ"א א"צ ליתן לו כלום לשם בכור, רק שכולם צריכין ליתן המתנות.

דף קלב:

יא. בבא לידי כהן ומכרו לישראל במומו

אם בא ליד כהן פעם אחת ונתערב צריכין ליתן לו א' בשותפות לשם בכור והשאר צריך ליתן המתנות ואם מכר הכהן במומו לישראל, בין שניתן לו

⁷⁰ חזו"א יו"ד סי' ז' סק"ה וב"כ הפר"ח ועי' פמ"ג

⁷¹ ואפשר דאפי' אכלן הלוקח מנכה לו מן הדמים דממון כהן קאכיל. חזו"א שם ועי' בר"י מגרבוה שבי"ב כן רק שבי' מטעם דמשתרשי ליה

⁷² עי' חזו"א שם וז"ש בב"ק קט"ז א' אף עם הטבח וב"פ הרא"ש בפ' הורוע סי' ח' והר"י מגרבוה וריא"ז והמור וב"כ המאירי [ע"ש שחילק בין מוכר המתנות בפרט ובין מוכר הכל] וב"פ הש"ך סקל"א ויש"ש.

⁷³ שו"ע ונו"כ סא כ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לפני שנפל⁷⁴ בו המום ובין שניתן לו תמים ואח"כ נפל בו מום ונתערב אם הם של אדם א' פטור לגמרי ויתן מתנות מכולם חוץ מאחד ואם הם של ק' בנ"א פטורין לגמרי ואם א' מהן שוחט שנים יתן המתנות מא' מהן. וי"א שאם נתערב קודם שבא ליד כהן בק' בהמות של אדם א' יתן א' לכהן וא' פטור לגמרי ומצ"ח יתן המתנות ואם בא ליד כהן פ"א ונתערב צריכין ליתן לו א' לשם בכור והשאר פטורין לגמרי וי"א⁷⁵ דדוקא אם לקחו הכהן בתורת כהונה ברצון הבעלים אבל אם נטל בחזקה הרי הוא כגזול ואין פוטר בזה את התערובות.

יב. כהן ועובד כוכבים פטורין מן המתנות ... הדין עם הטבח

השוחט בהמת⁷⁶ ישראל חבירו, ואפילו השוחט כהן או לוי⁷⁷ חובה על השוחט⁷⁸ ליתן מתנותיה לכהן⁷⁹, ואם שחט בהמת כהן או עובד כוכבים, פטור. אולם טובת הנאה לבעלים והוא יכול ליתנם לכל כהן שירצה, ולכן עליו להשתדל ולילך לבעל הבהמה ולשאל לו לאיזה כהן רוצה לתת המתנות⁸⁰.

וכן ישראל שמכר פרה לחברו ושייר המתנות חייב הלוקח ליתנם אף על פי שנשארו למוכר מ"מ החובה על הטבח שהוא הלוקח ליתנם לאותו כהן שירצה המוכר⁸¹.

⁷⁴ ד"ת ס"ק קכ"ה קבו

⁷⁵ ערה"ש

⁷⁶ שו"ע ונו"כ שם כח

⁷⁷ דרך אמונה שם סט

⁷⁸ הריטב"א כתב דהא דהדין עם הטבח הוא דוקא כ"ז שהוא עדיין בידו אבל אם נתנן לבעלים אין לכהן על הטבח כלום

⁷⁹ פמ"ג שם מ"ז סקב"ט ועי' ד"ת ס"ק קע"ט ועי' בפסקי רי"ד שחולק על כל הדין ודעתו דמ"ש הדין עם הטבח הכונה שאם קנה בהמה מחברו לשחוט עליו לתת המתנות אף על פי שגדלו אצל אחר ובמאירי כתב אין השוחט רשאי לעכב ולומר המתן עד שיבואו בעליה או שתלך אתה לפניהם

⁸⁰ מיהו אם חטף הכהן אין מוציאין ממנו אבל אם ישראל חטפן או שכהן אחר חטף מהכהן הראשון שחטף מוציאין ממנו. ד"ת ס"ק קע"ב

⁸¹ ד"ת ס"ק קע"ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

וכל זה דוקא כששוחט לבר חיובא אבל אם זובח לכהן וללוי ולגוי פטור⁸² בדלעיל.

יג. כהן טבח שתיים ושלש שבתות פטור מן המתנות מכאן ואילך חייב במתנות ... הני מילי דלא קבע מסחתא אבל הכא הא קבע מסחתא

מה שהתבאר לעיל שכהן פטור, הוא⁸³ כששוחט לעצמו, אבל טבח כהן ששוחט בהמת ישראל חייב מדאורייתא ליתן המתנות.

אבל אם שוחט למכור, אם הוא קבוע למכור בבית המטבחים כלומר חנות⁸⁴ ועלי קבוע לקצב עליו בשר, חייב ליתן מיד⁸⁵, ואין ממתניין לו אלא מוציאין ממנו מיד שהרי גלי דעתו שהוא קבוע ולמכור הוא שוחט⁸⁶. ונותנין אותו לכהן אחר⁸⁷. אבל חנות קבוע בלי עלי לא הוי קבע⁸⁸.

במקום שאין⁸⁹ נותנין עלי אלא נותנין כלונסאות ארוכין לתלות בהן הבהמה ביוז שנתן הכלונסאות הוי קבע וחייב.

ואם אינו קבוע למכור בבית המטבחים, שתיים ושלש שבתות פטור, לפי הענין⁹⁰ שאם יש פרסום והכל יודעים שאינו שלו אין רשאי אלא ב' שבתות

⁸² ד"ת ס"ק קמ"ז

⁸³ רמב"ם שם פרק ט הלכה טש"ע ונו"כ שם כד

⁸⁴ ר"ן ובפי' הר"י מנרבונה כתב השלחן שמולחין עליו בשר ובפסקי ריא"ז ב' אם קבע מקום למכור בשוק:

⁸⁵ לדעת רש"י והר"ה חייב מיד מדאורייתא ולדעת התוס' ודעימיה מדרבנן כמבואר להלן.

⁸⁶ רש"י ועי' ר"י קורקוס ועי' במאירי שהביא בשם התוס' דדוקא בשנשתתף עם ישראל חייב אבל בשוחט שלו אף על פי שעושה למכור פטור והמאירי דחה זה ובתוס' לפנינו לא נמצא ואולי כונתו דמה"ת פטור ולפי' משמע דדעתו כרש"י דחייב מה"ת וצ"ע.

⁸⁷ מאירי

⁸⁸ פר"ח ועי' מאירי ובאשכול ב' מסחתא חנות למכור ועי' ירו' ספ"ק דפאה

⁸⁹ כה"ח

⁹⁰ ד"ת ס"ק קמ"ז וברבנו יונתן ב' שתיים במי שקונה בהמות רבות ושלש בבינוני. ובתוס' שבת ס' ב' נדה ל"ז ב' דלמאי דקי"ל כרשב"ג הוא רק ג' שבתות בכל גווי וכמשי"ב בד"ת שם צ' ה"ל קמז קמח

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם אין פרסום פטור עד ג' שבתות, מכאן ואילך חייב מדרבנן⁹¹ כדי שלא ירגילו טבחי ישראל לשתף עמהם כהנים ליפטר מן המתנות ותשתכח תורת מתנות⁹²,

יד. האי כהנא דלא מפריש מתנתא ליהוי בשמתא דאלהי ישראל

בהן שהתחייב⁹³ וכל שכן ישראל מנדין אותו אם לא יתן. ואם אין נותן חוזרין ומנדין אותו אפי' כמה פעמים עד שיתן.

טו. במה דברים אמורים במצות לא תעשה אבל במצות עשה כגון אומרים לו עשה סוכה ואינו עושה לולב ואינו עושה עשה ציצית ואינו עושה מכין אותו עד שתצא נפשו

מצות עשה, בעת שחל חיוב לקיימה⁹⁴, הנמנע מלקיימה כופים אותו על כך⁹⁵, ושנינו: אומרים לו עשה סוכה ואינו עושה, מול לולב ואינו נוטל, עשה ציצית ואינו עושה, מכים אותו עד שתצא נפשו, או עד שיעשה אותה מצוה, או עד שיקבל עליו לעשותה⁹⁶. והיינו קודם שעבר על העשה, ויש בידו

⁹¹ ולכן בכוי וכיוצא בו פטור בספק דרבנן (עיין כרתי כז) תוס' חולין קל"ב ב' דלא כרש"י וכן הסכימו הרמב"ן והרשב"א והריטב"א ותוס' הרא"ש וחי' הר"ן ור"י מנרבונה אבל הר"ז ג' דס"ל כרש"י דבעושה למכור חייב מה"ת וכ"ד רבנו יונתן ונמוק"י וכ"נ קצת במאירי ע"י בסמוך וכ"נ דעת פסקי רי"ד, והא דפטור ב' ג' שבתות משום דכ"ז שלא קבע עדיין חושב שאם לא ימצא קונה יעכבנו לעצמו.

⁹² וברמב"ן ור"ן שהטעם מפני מראית העין ולכן פטרוהו עד ג' שבתות שעדיין אינו קבוע ול"ש לגזור וכ"כ רבנו יונתן שלא יחשדוהו שאינו נותן.

⁹³ רמב"ם ושו"ע שם

⁹⁴ רמב"ם בסה"מ הקדמת מנין המצוות, חינוך מ' ו

⁹⁵ הא דכופין על המצווה היינו דווקא מצווה ממנין תרי"ג ולא ממנין תרי"ג כגון שאין כופין את האב למול את בנו בינת אדם כלל ח' או"ק י' וצ"ע דבשו"ת תשב"ץ ח"ג סי' ח כתב גבי מילת האב את בנו ביום השמיני ואם לא מל ביום השמיני ביטל עשה של מילה בזמנה ועונשו חמור מאד אבל אינו חייב נדוי ככל מבטל עשה כיון שאינו מבטל לגמרי דעתיד להשלימה ועכ"פ יש לבי"ד לכופו למול בזמנה אפי' ע"י הכאות וצל"ב

⁹⁶ ע"י רמב"ן עה"ת שמות כ ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לקיימו, אבל מי שעבר ולא ישב בסוכה, אין להכותו על כך שעבר על המצוה⁹⁷.

יש סוברים שמן התורה היא⁹⁸ ויש חולקים⁹⁹, וסוברים שכפיה לקיים מצוות אינה אלא מדברי חכמים.

י"א¹⁰⁰ שכופים אותו כדי שיבוא לקיים המצוה, ודווקא אם אפשר שעל ידי הכפיה יקיים את המצוה, מותר לכופו, אבל אם ברי לנו שאף על ידי הכפיה לא יקיים את המצוה, אסור לנגוע אפילו בשערו. וי"א¹⁰¹ שהכפיה היא עונש על שאינו מקיים המצוה.

טז. דקנסינן להו בלא אתרייתא כי הא דרבא קניס אשמא רב נחמן בר יצחק קניס גלימא

כהן שהתחייב¹⁰² וכל שכן ישראל שמנדין אותו אם לא יתן. אם אחר כמה פעמים שנידוהו לא נתן קונסין אותו בלא התראה כיון שכבר עומד בנידוי ואינו שומע עדיין¹⁰³.

⁹⁷ עיי' שו"ת הרא"ש כלל סח סי' כז;

⁹⁸ עיי' מנ"ח מ' ח אות י, ושר"ח מע' כ' כלל קו בדעתו, ושכ"מ בקצוה"ח סי' ג ס"ק א. וסי' ד ועיי' ערל"נ ר"ה ו א, שכפיה על מצוות היא הלכה למשה מסיני, ועיי' שו"ת חת"ס חו"מ סי' קעז; מדין ערבות ועיי' שו"ת אמרי אש יו"ד סי' קיב; שפ"א ר"ה ו א; דעת מרדכי ח"א סי' ג; השואל בשו"ת מהר"ם שיק או"ח סי' קמד (והוא המחנה חיים, ובעיניו כ' בספרו חו"מ ח"ב סי' ג); עיי' רי"פ פערלא לרס"ג ח"ג פ' נו (דף רו). ועיי' שמו"ק כתובות פו א' סוד"ה לדידך וברע"א שם ובר"ן שם מוב' ובחי' הר"ן חולין קלב ב' ובאמרי בינה חו"מ סי' ט' ובמשובב נתיבות סי' ג' ובחפ"ז חיים כלל ד' סעי' ח' ובבמ"ח ס"ק ל"ג ל"ד ומנ"ח סוסי' רצ"ו ובשע"ת שער ג' אות מ"ה ובאו"ש פ"ה ה"י מיסודי התורה ובשדי חמד מע' כ' סוף כלל מ"א ואות ק"ו

⁹⁹ עיי' יראה"ש סי' קסד, ושם שהכפיה היא קנס, ועיי' מאירי חולין קלב ב; פמ"ג פתיחה כוללת ח"ד אות ח (ועיי' ש"כ"ב בשם הבכור שור ב"ב ט ב, ובבכור שור שלפנינו כתב בע"א, וצ"ב). ועיי' אנציקלופדיה תלמודית כרך לב, [כפיה] טור יב – יד

¹⁰⁰ עיי' שו"ת ריב"ש סי' צ' ושו"ת תשב"ץ ח"ב סי' כ/נ"א דמשמע דאינו עונש אלא רק לדאוג שיקיים המצוה וכ"ה במשובב נתיבות סי' ג' ס"ק א' ועיי' בקצוה"ח ובנתיבות הנ"ל אי בעינן ב"ד כדי לכפות או"ש ממרים פ"ד ה"ג.

¹⁰¹ עיי' שע"ת ש"ג סי' יא; עיי' רידב"ז לירושלמי ברכות פ"ז ה"א, חמדת ישראל קונטרס נר מצוה דף טו, ועיי' ס' חרדים בהקדמה: בית דין של מטה מענישין וכו' עשה סוכה ואינו רוצה וכו', ופמ"ג פתיחה להל' שבת: באין עושה סוכה וכו' עונשין אותו. וכ"מ בתוס' מנחות מא א ד"ה ענשיתו, שהשוו דין כפיה לעונש בידי שמים האמור על המבטל מצות ציצית. וכ"מ קצת בערוך ע' מרד, והובא בר"ן כתובות מה ב (טז ב), ועיי' רש"י חולין קי ב" ד"ה שמתן שכרה בצידה וז"ל "זהו עונשו שלא תימול שכר זה" משמע דכפיה משום עונש

¹⁰² רמב"ם וש"ע שם

¹⁰³ רש"י כאן זמשמע דבלא"ה אין קונסין אותו בלא התראה אבל עיי' התראה קונסין אותו.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

י"א שקונסין אותו¹⁰⁴ לפי ראות עיני ב"ד ללא התראה¹⁰⁵. וי"א¹⁰⁶ שאין לקונסו א"כ כבר נתגדה ע"ז ועמד בנידוי ואין רוצה לתת. ואפי' בחו"ל¹⁰⁷ קונסין אותו לדעת הסוברים דמתנות נוהגות בחו"ל. עיין לעיל דף קל. שיתן. וכ"ש ישראל שאין נותן מתנות שמנדין אותו.

אם נשתתף לו עם טבחי ישראל המוכרים שם חייב מיד, ואין ממתנינים לו¹⁰⁸.

יז. זרוע לאחד וקבה לאחד לחיים לשניים ... במערבא פלגיןן להו גרמא גרמא התם בדתורא

הרוצה ליתן¹⁰⁹ המתנות לכהן אחד באקראי¹¹⁰ נותן. ואם רצה לחלוק אותו לכהנים רבים בגדי או כבש קטן שאין כדי מתנה אם יחלוק צריך¹¹¹ ליתן כל המתנות לכהן א'.

אבל בבהמה או בעגל בינוני או גדי גדול יכול לחלק אך לא יתן חצי קיבה לאחד או חצי זרוע אלא זרוע לאחד וקיבה לאחד ולחיים לשנים לחי ימין¹¹² עם חצי הלשון לא' ולחי שמאל עם חצי הלשון לא' שאז יש בזה כדי מתנה לכל א', שנאמר (דברים יח פסוק ד) תתן לו שיהיה בה כדי מתנה.

¹⁰⁴ ליתן יתר מן הדין כגון כל הירך וכיו"ב. מאירי.

¹⁰⁵ וע' בביאור הגר"א אה"ע סי' כ"ג סק"ב

¹⁰⁶ שתי הדעות במאירי וז"ל ואם אין הבשר לפנינו ממשכנין אותו על כך הואיל והמתנות בעין וכבר ביארנו שאם אכלן או הזיקן שפסור ויש מפרשים אותו אף בשאינן בעין ומתורת קנס ולא מן הדין כמו שביארנו ויש מפרשים שלא נאמר קנס זה אלא למי שנתגדה על דבר זה ועמד בנדוי ואינו רוצה להרגיל עצמו ליתן וכן הדברים נראין.

¹⁰⁷ ריטב"א שם

¹⁰⁸ מאירי ועי' רשב"א בתוה"ב ורא"ה שם:

¹⁰⁹ רמב"ם שם הלכה יז, שו"ע ונו"כ שם ט

¹¹⁰ ואף על גב שאין ליתן כל המתנות לכהן א' כדאי' בעירובין ס"ג א' ה"מ כשנותן לו לעולם אבל אם אינו נותן לו לעולם רק באקראי יכול ליתן לכהן א'. פר"ח ומש"כ רבנו בפי"מ כבר תיקן זה במהדו"ב בעצמו ועי' רש"י שבת י"ב ב' ד"ה הוה נראה ג"כ כדברי רבנו כאן.

¹¹¹ רדב"ז וד"ת סקנ"ה בשם ערך השלחן.

¹¹² פר"ח וכן הסכימו האחרונים בד"ת סקנ"ז.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם היו של שור הגדול יכול לחלק הזרוע לשנים, לכל אחד פרק אחד, אך י"א¹¹³ שלא יחלק הזרוע והלחיים ליותר משתיים, ולא יחלק הקיבה לכמה כהנים. וי"א¹¹⁴ שחולק אותן חתיכות ויכול לחלוק גם הקיבה והלחיים כל א' לכמה כהנים והוא שיהיה בכל חתיכה כדי מתנה¹¹⁵.

יח. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן אסור לאכול מבהמה שלא הורמה מתנותיה ... ולית הלכתא כוותיה

כבר התבאר במסכת מגילה דף כח. שבהמה שלא¹¹⁶ הורמו מתנותיה כלומר שלא הופרדו ממנה וניתנו לכהן, מותר לאכול ממנה¹¹⁷, שאינה דומה למבל, שהרי מתנות כהונה מובדלין ואין צריך לקרות שם ולהפריש, והמתנות עצמן אסור לישראל לאכלן אלא ברשות כהן, שהרי הם ממון כהן.

ומ"מ מצוה להפרישם מיד¹¹⁸ אחר שישחוט ויבדוק הריאה וי"א דגם עובר בבל תאחר אם אין מפריש מיד ומ"מ יש בזה מדת חסידות שלא לאכל עד שיפריש¹¹⁹.

עבר ואכלן או הזיקן או מכרן אינו חייב לשלם, מפני שהוא ממון שאין לו תובע ידוע, והקונה אותם אף על פי שאינו רשאי ה"ז מותר לאכלן מפני שמתנות כהונה נגזלות.

יט. מתנות כהונה אין נאכלות אלא צלי ואין נאכלות אלא בחרדל מאי טעמא אמר קרא למשחה לגדולה כדרך שהמלכים אוכלים

¹¹³ שו"ע ונ"כ שם וכדעת הרא"ש והטור דלא הותר בשור רק לחלק הזרוע לשנים לכל א' פרק א' והלחיים והקיבה לא יחלקם רק כנ"ל הלחיים לשנים והקיבה לא' וכ"ד הנמוק"י ופסקי רי"ד.

¹¹⁴ כ"מ מהרמב"ם עיין ד"ת סקנ"ו וכן משמע לשון רש"י ד"ה גרמא וכן מבואר ברבנו יונתן.

¹¹⁵ ולא נודע כמה זה כדי מתנה ואולי כפי מנהג המקום להחשיב זה מתנה. דרך אמונה קמו

¹¹⁶ רמב"ם הלכות ביכורים פרק ט הלכה יד

¹¹⁷ ודעת התוס' שיש איסור דרבנן לאכול והפר"ח פסק כדעת רבנו. דרך אמונה שם קג

¹¹⁸ שו"ע יו"ד סא א

¹¹⁹ דרכ"ת שם ס"ק כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת זבחים דף כח. ודף צא. ולעיל דף קלא: שכהן האוכל¹²⁰ מתנות כהונה אם כל המטעמים שוין אצל הכהן יאכלם צלי ובחרדל או בלפתן אחר, ואפי' הקיבה צריך לאכל צלי ובחרדל¹²¹, דרך גדולה, דאמר קרא (במדבר יח פסוק ח) לְכָל קֹדֶשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֶךְ נְתָתִים לְמִשְׁחָה דֶּרֶךְ גְּדוּלָה בְּדֶרֶךְ שְׁאוּכְלִים¹²² המלכים¹²³, ואם אין הצלי ערב לו יכול לאוכלם בכל ענין שהוא ערב לו יותר, כדי שיאכלם בתיאבון וזו היא גדולתו.

ג. עשרים וארבע מתנות כהונה כל כהן שאינו בקי בהן אין נותנין לו מתנה ... כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה

כבר התבאר במסכת ב"ק דף קי: ובמנחות דף יח. שעשרים וארבע מתנות¹²⁴ ניתנו לכהנים וכולן מפורשין בתורה, ועל כולן נכרתה ברית לאהרן¹²⁵, וכל כהן שאינו מודה בהן ואפי' באחת מהן¹²⁶ שאומר בלבו דברי הבל הוא ולא צוה זה הקדוש ברוך הוא אלא משה בדה מלבו אין לו חלק בכהנים, ואין נותנין לו לעשות שום עבודה מעבודות הכהנים לא במקדש ולא בגבולין כגון נשיאות כפים ואין עולה לתורה ראשון¹²⁷. ואין נותנין לו

¹²⁰ שו"ע ונו"כ יו"ד סא יב

¹²¹ ד"ת סקע"ז

¹²² ואף על גב דמותר להאכילו לכלבים ולגוים היינו משום דגם דרך המלכים ליתן לכלביהם ועבדיהם אבל כשהוא עצמו אוכל צריך לאכול בדרך גדולה וחשיבות.

¹²³ כ"ז דוקא אם כל המטעמים שוים אצלו אבל אם ערב אצלו באופן אחר יאכלנו באופן שערב עליו יותר כדי שיהא נאכל לתאבון וי"א דגם אם כל המטעמים שוים אצלו אין חייב לאכול דוקא צלי וחרדל דלא אמרו אלא דסתמא חביב עליו לאכל כן אבל אם אין לו נ"מ בזה יכול לאכל כרצונו ובלבד שלא יאכלנו במאכל שאינו חביב עליו. ד"ת סקע"ט ומל' הראשונים שכ' שאם כל המטעמים שוים אצלו יאכלם בצלי ובחרדל בדרך המלכים לכאן ל"מ כן

¹²⁴ רמב"ם הלכות ביכורים פרק א הלכה א

¹²⁵ אמרו חז"ל בספרי פ' קרח לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה בברית מלח עולם, וכולם מנויין בפרשת קרח וגם אלו שלא הוזכרו שם מפורש ריבו אותם חז"ל שם מיתור הכתובים

¹²⁶ רש"י חולין קל"ב ב' וכו"כ המאירי שם שלבו נוטה למינות

¹²⁷ שו"ע או"ח סי' קכ"ח ס"מ מ"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

מתנה מהן. וי"א¹²⁸ שזה אפיקורס הוא אלא כל שמאמין אלא שהוא אין מקבל עליו להתעסק בזה וה"ה אם אין מקבל עליו להתעסק בא' מעבודות של הכהנים אין נותנין לו שום מתנה. ואפי' בדיעבד אם נתנו לו לא קיימו המצוה¹²⁹. ודוקא שאין מודה אבל אם מודה אף שאין בקי בהן ולא בכל הדינין שלהן נותנין לו מתנות כהונה.

¹²⁸ פי' הח"ח ז"ל לתו"כ צו פט"ז ומצאתי בפי' ר"ח חולין קל"ב ב' שב' פי' מודה משמש כמו שכתוב ונ' כונתו כפי' הח"ח ז"ל. דרך אמונה – ציון ההלכה הלכות ביכורים פרק א ס"ק ה

¹²⁹ שם ס"ק י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

